

СПОРТ

Дунен хьалхале къайсача, борза майдилг йоаккхаш, белгалваьлар Хоаной ИсмаIал

16

МОХК БОВЗАР

Россе Къулбехьен къамий спорта, культуран XVII Фестивале дакъа лоацаш я вай республика

15

Сердало

WWW.SERDALO.RU

ГIАЛГIАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№42 (12769)
Лайчилла бутт,
5 ди, 2026 шу

12+

Газет арадувл 1923-ча шера маьтсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Сийлен хьарак» яха орден еннай

КЕРДАЧА НОВКЪА

Гаьгенаькъан Руслана вIашагIкхетар хилар, РФ дешара Министерствон викалца ГIазданаькъан Идрисаца

5

УНАХЦIЕНО

Балхаш довзийташ йола кхетаче дIайихьар ИнгГУ лорий колледже

7

БЕРКАТЕ БУВЗАМАШ

Къамий цхьоагIон Ди дездир вай мехка

8

КУЛЬТУРА

МагIалбика кхале культуран болхлой кхетаче хилар

10

БАРТ-ЦХЬОАГIО

Москве дIахьоча Ерригача Россе къамий цхьоагIон кхетачене дакъа лоацаш я вай республика

11

@gserdalo
vk.com/gserdalo
Дзен сердало
www.serdalo.ru

Барт - цхьоагIонах коггIортолга еш

«ГIоазота кашамашка» дагабехар 1992 шера гурахьа бейнараш

2

Денал

Федераце Кхеле везвир ГIалгIайчен къона турпал БIарахой ИбрахIим

4

ГIалгIайчен премьер-министра даькъалабийцар ведомствон доаца ха дераш

Баркинхой Мурад

ГIалгIайчен Паччахьалкхен Председателя Сластенин Владимира даькъалабийцар Росгварде ведомствон доаца ха дерех бола ветеранаш, болхлой.

Министрий кабинета кулгалхочо белгалдир, цар болх бувзабенна хилар юкъарлон кхерамзле, бахархой унахцIено, иштта паччахьалкхен доалахьардар лораде дезаш хиларца. Цар балха говзал лакха хилярах, сакхетам болаш, лакха бехктокхам болаш уж хиларах; республике лостам а цхьоагIо а латт, аьлар цо.

Къаьстта безбир боахама ветеранаш. Премьер-министра белгалдир, цар вахара говзал хилар, декхар кхоачашдара уж мутIахьа хилар, Iадаташ лорадеш хилар къонача болхлошта чIоагIа кIийле хьакхоллаш хилар.

Къамаьл чакхдоалаш, Паччахьалкхен Председателя Росгварде ведомствон доацача ха тIа барашта ловца баькхар: могаш болаш, шоай профессиональни говзал кхы а чIоагIагIа лакхъеш, цу даькъ тIа толамаш доахаш, уж дIахобахар ловш.

Илдарха-ГIалий тIа сагIа даькхар

Оздой Iийса

ГIалгIай Республикан кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлас тIадиллача декхарах, Илдарха-ГIалий тIа сагIа декъаш хилар Пригородни кхалера нах беха 34 шу доалаш хилар чулаьца. Из кхетаче вIашагIъеллар, 1992 шера гурахьа хатар хинна ха дагалоацаш.

«Сердало» газетага Илдарха-ГIалан администраце ма аллара, из болам дIахьош, лаьрххIача тIема операце даькъ тIа шоай тIема декхар кхоачашдеш болча бIухой дезалашта къаьстта йола терко йир.

Кхачан даараш делар СВО бейнача, де доацаш болча бIухой дезалашта. Цунна чуйоагIаш яр дикал йола, хIара денна цIагIа эша кхачан продукташ.

Цу тайпара акци дIахьош хиларо хьагойт ноахалашцара бувзам хадаш цахилар, юкъарлон цхьоагIо, барт хилар. Из бахьан долаш массайолча оагIорахьара хьаллоацаш ба тахан халача хьале нийсбенна дезал.

Барт - цхьоагIонах коггIортолга еш

«ГIоазота кашамашка» дагабехар 1992 шера гурахьа бейнараш

ГIазданаькъан Ахьмад

1992 шера ена гуйре гIалгIай къаман дег чу йоккха, вIалла ерзаш йоаца чов юташ хилар. Цул тIехьагIа дIадахад 34 шу, бакъда ха дIайодар аьнна, наьха дегашкара чов йийрзаяц. ХIара шера гурахьа, из ди тIадоагIача хана, республикан балан ди белгалду, цу хана маьрша нах шоай фусамех беха, цIенош летадеш, цIера а герза а аланна юкъера арабаьнна, тахан а дуккхабараш мичаб ца ховш этта хатар дар из. Цу ханарча таьрахьаша яхачох итташ эзараш бола нах шоай фусамех бехар, 192 гIалгIа хIанз а мичав ца ховш ва, де доацаш байнарий мугIарашка ба уж. Дуккача дезалашта уж декъа таьрахьаш дац, из ба хаданза бола бала, ше мел вах а сатувсаш, хьежа веза кхоане.

Тахан «ГIоазота кашамаш» оала Дагалоаттама моттиг - из хатар дагалатташ болча наха хьалйизар. Цига гулбелар тайптайпара ха яьнна нах, уж бар юкъарча гIайгIано вIашагIтеха, иштта хургдолча диканга сатувсаш бола бахархой.

Цига нахаца из бала бекъа вера ГIалгIайчен Кулгалхо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьла, Халкъа Гуллама депутаташ, шоашта керте Гаьгенаькъан Руслан волаш, иштта цига бар юкъарлон болхлой, дин викалаш, республикан бахархой. Из кхетаче хотталуш яр политически Iазапа дагалоаттама Денца - цу дийнахьа берригача мехко бехказло ехаш корта чубохийт тайп-тайпарча исторически ханашка бехк боацаш кхестабаьча наха хьалхашка.

Гулбеннарашка къамаьл деш, республикан кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлас аьлар, хIаранена дагалатташ дола дешаш. Цо белгалдир, сага вахар деза да, цхьаккха а хIама хургдац сага валара хьалхашка бехказло еш, цхьанна хIаманца нийсде йиш яц бехк боаца нах боабар.

Цо баркал аьлар къоаношта - шоай хьаькъалца, чIоагIача деналца, сага ла хала болча наькъах чакх а баьнна, шоай доалахьа мел дар дайна бисача хана, ца бохаш, шоай хьамсара мохк биц ца беш, шоай Даьхенцара безам ца боабеш, сий долаш, шоай дезалашта кхетам луш, уж хьабоагIаш хиларах, из дагалоаттам шоай тIехьенна буташ.

«Из истори дицдар - из да мехка, машаре даха ховш хилар, вIаший лоархIаш хилар - из я хатараш кхы ца хилийтара цаI мара йоаца кIийле.

Мемориале сатем лаьттар. ХIаране дагахьа яр ше-ший уйла, сатувсам. Цу хатара юкъе бейнаршта тIера мовлат дийшар, дуIаш дир, бехк боацаш бейнарий къинош Даьлагара дехаш. Байначарех Дала гешт долда, Дала къахетам болба!

Цу дийнахьа еррига ГIалгIайче вIашагIкхийтар, зIамигавар а воккхавар а. Культуран ЦIеношка книжкай гойтамаш хьадийллар, тематически сайренаш дIайихьар. Республикан ишколашка дагалоаттама урокаш, классера сахьаташ дIадихьар, цига берашта дийцар машара, барта мах барех. Республикан шахьарашка, юрташка бейнараш дагалаьца сагIа дир, из дIадийкъар таро йоацача наха, бошта, цунца кхачан даараш а делар.

Дагалоаттам кхерах даьча чурта тIа лаьтта Iац, из бахаш ба дикача гIулакхашка, воайла хьаллоацаш, новкъостал деш хиларца, хьамсарча мехка машар лорабеш хиларца.

ЦхьоагIо, барт, хIама хьакхоллар

ГIалгIайче дагалаьцар 1992 шера гурахьа хинна хатар

ГIазданаькъан Ахьмад

ХIара къаман истореца я йицлургйоаца оагIонаш. 1992 шера гурахьа, ГIалгIай къаман вахаре кIоарга лар йисар. Из дар, дагадоацаш, цхьан лоацача юкъа эзараш болча наьха вахар дохадеш, шоаш баьхача мехках, шоай фусамах нах боахаш, наьха дегашка боккха бала бесса хатар. ХIара шера, ардара бетта 30-ча дийнахьа вай цхьана гуллу, цигара цIа ца боагIаш бисараш дагалаца, царна дуIа де. Кулгаш айдаь, Даьлагара дехача дуIанца, халача наькъах чакх а баьнна, шоай оамалах ца бохаш, къахетаме болаш, тешаш хилар ца доадеш, хьадоагIача вай къаман беррига низ ба.

Цу дено вайна хьалхадоаккх керттердар - сага вахар фу мах болаш да хар. ХIаране декхар да дIаяха ха дагахьа лоаттаяр, вай берий кхоане машарца хургйола цхьоагIо, шоайла лархIар, къахетаме хилар лораде.

Даькъастен Чуранаькъан Тухана цIерагIча доагора-энергетически колледже дIайихьар Пригородни кхалера гIалгIай беха 34 шу дизара хетаяь дагалоаттама кхетаче.

Из болх вIашагIбеллар колледжа кулгалхоша, Заьзгакъонгий-Юрта культуран ЦIен кхоллама тоабо цхьана. Из болх дIахьош хилара бахьан дар, цу денна дагалоаттам баь а ца Iеш, кагирхошта хьалхадаккхар тахан шоайла лоархIаш хилар, хIама хьакхоллаш хилар мел лоархIаме да, иштта ца хилча кхоане хургйоацилга.

«Кхетаче дIахьочар хьалхара дош алале, гулбеннараш кIоаргача, шоай дагалаттача уйлашка бахар,- яхаш дийцар цигарча культуран ЦIен кулгалхочо Чаненаькъан Тамарас.- Дагалоаттама сайре хьайиллар ламаз-дуIа дарца, цун кертте вар, дин хьехамаш деча даькъ тIарча колледжа кулгалхочун гIонча Баденаькъан Салман. Цу хана зал тхьайсача санна яр. Йист ца хулача сатемга гIолла,

бейнараш дагабеха дуIа деш, Даьлага кхайкар боккхагIбараш, хьехархой».

Халача ханашка лаьтта хьал гойташ йола моттигаш экранага гIолла гуш, цига цу деношка гIалгIашта тIабенача балах дувцаш дола киносурташ гуш хиннача дуккхабарий бIаргех хий даьлар. Бакъда эггара халагIа дар цига хиннар бIаргадайнача Доланаькъан Лизайна, Чуранаькъан Райшата. Цар дийцар цIаккха дицлургдоацаш шоашта дайнача унзарча хьалах. Цар иштта белгалдир эггара чIоагIагIа йола халонаш вай къоаношта тIакхаьча хилар, иштта халача хьале эттар кхалнах, бераш. Цар дувцарашка гIолла чакхйоахар вай кагирхоша шоай уйлаш, хIара студент ший къаман истори кердача оагIорахьа довза таро йолаш хилар цига.

Гулбеннарашта хьалхашка къамаьл дир колледжа кулгалхочо Чуранаькъан Мустафас. Цун дешашка хаза йиш яр даь йоакхо, кIоарга хьаькъал. Цу балан 1992 шерах лаьца дувцаш, цо кагирхой тIахьийхар исторически бакъдар довзара, дIахо кхы цу тайпара хIама вай вахаре нийслургдоацаш де дезар белгалдир.

«Таханарча вахаро кагирхошта хьалхашка хьаелл йоккхий таронаш, - аьлар СКТЭК кулгалхочо. – Уж таронаш лелае еза, шоай мел дола хьинар дIалуш, цох пайда эцаш.

Чуранаькъан Мустафас кхувш йоагIа тIехье тIахьийхар, моллагIча хIаман нийса мах оттабара. Цо белгалдир, таханарча кагийча наьха, мехкарий керттера низ хила беза - къовсаме доаца, кIоарга кхетам, хьаькъал луш йола оагIув лахара тIаберзабаь. Къаьстта из да моллагIа дола довнаш юкъера дIадахара эггара чIоагIагIа эшаш дар.

Цу сайрийна хIаране дег чу кIоарга лар йитар. Бейнарий дагалоаттам баь а ца Iеш, къамашта юкъера барт, цхьоагIо хилар лоархIаме долга хьалхадаьккхар, из вай лораде деза эггара лакхара хIама да.

Дола-Коарча культуран ЦIено МагIалбика кхален культуран-салоIама центраца дагалоаттама кхетаче йир. Из дIахьош вар культуран-салоIама центре кхийна вола Алерой Шамхан. Кхетачен доакъашхошта цо дийцар, цу деной исторически хьалах лаьца. Цо къамаьл деш, дагаехар Пригородни кхалера нах беха хинна ханаш, эзараш бола цу мехкара беха гIалгIай чубаха фусамаш йоацаш бисар, цар дукха гаргара нах бейра цу хатарах, наьха вахар дохадир. Из болх дIахьош белгалдир, дешаргеи кхетамгеи гIолла мара дика тIехье кхее таро йоацилга, иштта цхьоагIо, барт болаш, ноахалашца бувзам болаш хила безилга.

Шолжа кхален культуран ЦIагIа цу дийнахьа дукха адам гулделар. Уж бар дувцаш дола доккха хатар хиннараш, иштта царна юкъе бар республикан исторически ханаш дагалаттараш. Юкъара гIайгIа екъа баьхкарашца бар вай къоаной. Уж баьхкар Шолжа кхален ГIажарий-Юртара, Илдарха-ГIалий тIара, Эбарга-Юртара. Иштта цу кхетаче дакъа лоацаш бар Шолжа кхален администраце кулгалхой, Шолжа кхален совета депутаташ.

Цига боккхийча наха бейнарий дагалоаттама «Мовлат» дийшар, байнарашта дуIа дир.

ЛаьрххIа цу денна хетабаь, «Ха дIаяхарца из дицлургдац» яха книжкай-суртий гойтам бар. Цунна чудоагIаш дар публицистикан, документальни, исбахьален кхоллама балхаш, цар дувц гIалгIай къаман цхьоагIо хилорах, деналах, иштта цига го йиш яр 1992 шера гурахьа хиннача хатара сурташ. «ГIалгIайче 1992 шера» яха документальни фильм гойтар, из оагIув чIоагIа наха бохам боалаш яр. Архива тешалашка гIолла наха хьалхадаьккхар машара мах лакха хилар, барт-цхьоагIо эшаш хилар.

Яндарерча культуран ЦIагIа дагалоаттама кхетаче дIайихьар. Цига кийчъяьяр «ГIалгIай къаман бала» яха дагалоаттама кхетаче, дешархошца вIашагIкхетар дIадихьар ДК кулгалхочо Йовлой Мадинас. Цо дийцар цу халача деноех лаьца, маьршача наха бала тIабенача хатарах. Къаьстта цо белгалдир шоай фусамех беха дукха нах цу мехкара арабаьнна хилар. Бакъда из кхетаче дIахьош керте лаьтта дош дар хургдолчун уйла яр. Цо белгалдир, исторически дагалоаттам эшаш ба, цу юкъера лоархIаме урок хьаэцара. Керттердар да ГIалгIайчен лаьтта машар, кхоане, цхьоагIо хилар. «Цу тайпара кхетаченаш дIахьош хилча, кхувш йоагIача тIехьено дикагIа кхетаду сага вахар хоададе дукха хIама ца эшилга, из иштта ца хилийтара де дезар фуд»,- аьлар Йовлой Мадинас.

Республикан дукхача моттигашка дIабихьар Пригородни кхален хатар хиннача аргIанарча шера дагалоаттам. Бакъда керттердар, юкъарло, цхьоагIо, барт хилар, шоашта бенна кхетам машара тIехьа лелабе хар да.

Дагалоаттам барца, из кхувш йоагIача тIехьенна луш хиларца ГIалгIайчено гойт, къам халонашта духьалъотта могаш хилар. Тахан республикан керттера декхар да, ший низ дешара, къахьегам хьакхоллара, барт бара, цхьоагIон тIехьа хилара тIабохийташ хилар. Сага вахар даим хургда эггара лакхагIа латташ.

Лораша кIалхарваькхар шозлагIа инсульт хинна 104 шу даьнна вахархо

Баркинхой Мурад

ГIалгIай лораша 104 шу даьнна воккха саг шозлагIа инсульт хинначара кIалхарваькхар. Из сиха воалавир ГIалгIайчен республикански Іоахашканаькъан А.О. цIерагIча клинически дарбанчен миай центре. Хьал аттачарех дацар - нийсса пхи шу хьалха цунна инсульт хиннадар. Цул совгIа, цун юкъара могашал кхы а дукха лазараш хиларах чоалхане яр.

«Сердало» газетага ГIалгIайчен лорий министерствос ма аллара, миай центра лораша сиха магнитно-резонанса томографи яькхар цунна, цо хьагойтар керта чу дукха цIий дIаийна, човнаш яь хилар. Лораша из сиха реанимаце Іовиллар, ден-бус цунга хьожаш, дарба дIадоладир.

Дика дарба дарах из саг меттавоалавир, цул тIехьагIа миай неврологе даькъ тIа дIавигар. Укхаза дукхача лораша шо-шоай оагIорахьа дарба деш из тоавир. Тахан 104 шу даьнна къоано, дика могаш волаш, ший цIагIа ва.

Федераце Кхеле везвир ГIалгIайчен къона турпал БIарахой ИбрахIим

Оздой Iийса

Федераце Кхело, лаьрххIа совгIат луш, везвеш вар 17 шу даьнна ГIалгIайчен вахархо, къона турпал БIарахой ИбрахIим. Москве дIахьош йолча Ерриграссийски бахархой-мехкагадоаккхарий «Бераш-турпалхой» яхача проекта чудоагIаш, чоалханеча хьалашка турпалал гойта бераш дездеча XIII-ча кхетачене керттерча доакъашхоех цаI хилар республикан къона вахархо.

2025 шера кIимарса бетта сувсаш доагIача Эса хи тIа, ше цхьа тамашийна ца леш а вусаш, нийсделар цун из хьал. Цхьа кхалсаг хий эца лаьрхIа хи чу яьнна, цIаьххха, ког лайжа, сихденна доагIача лоаман хи чу ежар, цунца хинна шоллагIа йола кхалсаг а, из хьаяккха этта, хиво Іойихьар.

Цар цIогIа хезача БIарахой ИбрахIима цхьан секунда, кхы уйла ца еш, царна тIехьа хи чу тоссавелар. Из цига хиннавецаре, уж шаккхе а хиво Іохьош яр. Бакъда къонача зIамигача сага зийра, ше уж хьалбаьхачул тIехьагIа царех цаI ший сакхетам чура яьнна хилар, хIара секунд дIалархIа езаш йодар ха.

Сиха из хьал кхетадаьча ИбрахIима из меттайоалайир, шийна ховча говзалца. Из бахьан долаш БIарахой ИбрахIима «Денал гойтарах» яха майдилг, цунца удостоверени делар, иштта Россе МЧСа боахамо баркал аьлар.

Уж совгIаташ лаьрххIа кхетаче йолаш хьаделар Россе Турпалхочо, контр-адмирала Козлов Ильяса, ГIалгIай Республикера РФ сенатора Хамченаькъан Белана. Цар баркал аьлар зIамсага денал а, цIена Даькъастен къонахчал а цо гойтарах.

Москверча ГIалгIайчен викала балха моттиге дувцаргда, кагирхой интернет-зуламах лорабарах

ГIазданаькъан Ахьмад

Россе Президента чувоагIача ГIалгIайчен викала фусаме «Кагирхошта эхь-эзделах кхетам балара, уж воча наькъах лорабара» йолча темах «герга истол» дIахьоргда. Цига из кхетаче дIахьоргья республикан арахьарча бувзама, къаман политикан, зарбан, хоамий Министерствоца цхьана.

«Сердало» газетага из болх вIашагIбелларашa ма аллара, из кхетаче дIахьош дувца лаьрхIад, тахан интернете гIолла Іехабеш, кагирхой воча гIулакхашта юкъебоахаш хилар, цу наькъах уж лорабара хаттараш.

Къаьстта терко тIайохийтаргья эхь-эзделах кхетам балара, иштта Даьхенцара безам совбаккхара, Іадатий мах бараш лорадара, массайолча оагIорахьара московски вузашка дешаш бола ГIалгIайчен студенташ хьаллацара.

Уж темаш ювцаш, цига дакъа лоацаш хургба дика бовзаш бола викалаш, цу юкъе терроризмаца къовсам лоаттабара йола комисси, ГIалгIайчен Миннац, Московски паччахьалкхен О.Е. Кутафина цIерагIча юридически университета; И.М. Губкина цIерагIча газа, мехкдаьттан Российски паччахьалкхен университета говзанчаш, иштта юкъарлон болхлой.

Цига дувцаргда юкъедаьхача бакъахьа дола хаттараш, цар таро лургья шоаш Іехабеш хилара психологи йовза, унзарча хьалах лорабала, новкъостал эшаш хилча, паччахьалкхен новкъостал деха. Кхетаче чакхйоалаш шоайла къайле йоаца къамаьл хургда, цига хIаране таро хургья ший хаттар говзанчашка дала.

Халкъа фронто аргIанара гуманитарни мухь бахьийтар СВО

Ужахьанаькъан Хьамзат

ГIалгIайчен Халкъа фронта викалаша, лаьрххIа йола тIема операци дIахьоча даькъ тIа, аргIанара гуманитарни новкъостал дахьийтар. Цар бIухошта дихьар технически гIирсаш, кхачан даараш; цу юкъе, къайле еш, тIема гIулакх чIоагIдара эшаш дола гIирсаш.

Из гIулакх хьаллоацаш массайолча оагIорахьара новкъостал лоаттаду Даьхен бIухошта. ГIалгIайчера каст-каста вIашагIтох царна новкъостал дара гуманитарни мухь. Республикан бахархой а шоашкара новкъостал деш юкъебоагIа, эшача хьалашца бIухой хьаллоацаш.

Шоай аргIагIа бIухоша баркал оал; иштта теркам беш хиларах бахархошта, Халкъа фронта хьинар долча викалашта. Из царна доккха новкъостал да, цар тIема низ совбоаккхаш еш йола терко я. БIухоша чIоагIонца аьлар, иштта шоашта тIехьа латтача низаша шоаш, шеко йоацаш, коталонца шоай фусамашка юхабоалабергба.

Гаьгенаькъан Руслана вІашагІкхетар хилар, РФ дешара Министерствон викалца ГІазданаькъан Идрисаца

Оздой Іийса

ГІалгІайчен Халкъа гуллама спикера Гаьгенаькъан Руслана вІашагІкхетар хилар; Россе дешара Министерствон къаман дешара, халкъашта юкъерча бувзама Департамента кулгалхочун гІончаца, экономически Іилмай кандидатаца, Россе Паччахьалкхенна чуйоагІача Финансай университета бизнеса кафедра доцентаца ГІазданаькъан Идрисаца. Къамаьл деш, республикан законаш хьакхоллара йолча моттига кулгалхочо баркал аьлар къоначаІилманхочоа, дешара даькъ тІа цо дика толамаш дахарах. Гаьгенаькъан Руслана теркалдир дешархой программа дика дегІайоалаяра гІулакха доккха дакъа юкъедена хилар, иштта Абхазе, Белоруссе гуманитарни таронаш йоаржаяр. Цул совгІа, цар дийцар «Россе хьехархо доазол арахьа» яхача халкъашта юкъерча проектах, из дІахьош вар а ГІазданаькъан Идрис ва.

«Сердало» газетага, Халкъа Гуллама зарбан болх лелабераша ма аллара, керттера дийца дош дар «Росси - са мохк» яха мобильни парк республике хьакхолларах лаьца. Из Магасе, Алания майдан тІа хьайиййллар ардара бетта 26-ча дийнахьа. Из ГІалгІайчен бахархой терко тІаозаш йола, боккха кхетам балара дешара моттиг я, цо таро лу интерактивни таьрахьий кепара мехка истори довза. ГІазданаькъан Идриса дика дакъа лаьцар, из лоархІаме проект хьакхоллаш.

Кхыча паркашка хьежача, Магасера керда майда 12 архитектурни кеп йолаш я. Цун я ший кинозал, сердалонца лелаеш йола экранаш. ГІалгІайченна лаьрхІа хьаяьй интерактивни программаш, викторинаш, цига дувц ГІалгІайчен истори, Іадаташ.

Къаьстта йола моттиг дІалоацаш да гІалгІай къаман викалаш бовзийташ дола гойтамаш. Уж ба Боазаркъанаькъан Идрис, Россе хьалхара Турпал, лётчик Осканаькъан Сулумбик. Хьажа хьабоагІача наьха таро я берригача мехкаца шоай къаман истори дувзаденна хилар го.

Гаьгенаькъан Руслана лакха мах оттабир технологе проекта, цо белгалдир цу тайпара гІулакхаш кагирхошта юкъе дегІадоаладаро, дика кхетам балара таро хьакхоллаш хилар. ГІалгІайчен Халкъа Гуллама кулгалхочо яхачох, вай заман дІа-юха лела парк накъайоалаш я мехка истори довзара, кагирхой культуран мах бараш вІашагІтохара.

«Россе кхалсага дог» яхача фестивала доакъашхошта, совгІат делар

ГІазданаькъан Ахьмад

«Даьхен лорабой» ганза ГІалгІайче гІолла йолча филиала безбир Майкопе дІахьош хиннача «Россе кхалсага дог» яхача мехкашта юкъерча фестивале дакъа лоацаш хиннараш. Ганза филиала кулгалхочо Абаьданаькъан Іслама баркал аьлар Имагожаназаькъан Мухьмада, Налганаькъан Рианайна.

«Сердало» газетага ма аллара, АьдагІий мехка дІахьош хиннача кхетаче дакъа лоацаш бар СВО доакъашхой, бейнача Даьхен бІухой дезалаш, цар гойтар гІалгІай къаман мах бола тІехьале йовзийташ йола программа. ГІалгІайчен викалаша шоашца цига йихьар ашарий-халхарий композицеш, къаман белгалон гІирсаш, керта тІа техка гІирсаш, гІалгІай даараш.

Абаьданаькъан Ислама баркал аьлар хьинар долча наха, цар кхоллама дакъа юкъедарах, республикашта юкъерча боарам тІа цар хьамсара мохк гойтарах.

Ганза филиала кулгалхочо къаьстта баркал аьлар бІухой дезалашта, цар культуран Іадаташ лорадеш хиларах, республикан юкъарлон вахаре цар дика дакъа лацарах.

Шолхача ДТП лозавир полицейски, моттигера вахархо

Баркинхой Мурад

Ардара бетта 29-ча дийнахьа, Яндаре 582-гІа километр йолча «Даькъастен» наькъ тІа, транспорт вІашкакхеташ, хьовзам нийсбелар. Юхьанца ха деча даькъ тІа хоам бера, «Лада Приора» автомобила водитель аьшка картах кхийттав аьнна. Цу моттиге, наькъа кхерамзлен Іалашо е дІабахаб Госавтоинспекце болхлой, цига хьабаьхкар шоай «Лада Гранта» машинаца авари яьча водителла гаргара нах а.

«Сердало» газетага, ГІалгІайче гІолла йолча Россе МВД зарбан болх лелабераша ма аллара, хьалхара ДТП яь хилара моттигага хьожача хана, Шолжа оагІорахьара хьайоагІаш яр Наьсаренгахьа йода «Лексус» автомобиль. Цига аьтта оагІорахьа наькъ тІа нийсденнача ДТП хьала юкъе гІолла чакхвала этта, цо ший иномарка тІатехар ДПС инспектора, цу моттиге хиннача цхьаькха маІача сага. Цул совгІа, юстаръяьккха латтача «Лада Гранта» патрульни машена а.

Уж шаккхе саг, човнаш хинна, ГІалгІай республикан клинически дарбанче ва.

Цига лозаваь, ГІалгІай Республике гІолла йолча МВД ГИБДД ОБ инспектор, полице болхло Имагожанаькъан Муслим, бокъонаш лораеча моттигашка балха ва 2012 шера денз.

Из хьал нийсденнача моттиге тохкама-хьем боаца болх боаржабаьб полице тоабо. Ховш хилар шоллагІа ДТП яь «Лексуса» водитель машина каьхаташ доацаш хилар.

Из гІулакх дІахо тохкаш да.

ГIалгIай Парламенто дакъа лацарца, вахар хаьдача СВО 59 турпалáй Паччахьалкхен совгIаташ делар

СВО бейнача бIухоех бола дагалоаттам чIоагIбир, Илдарха-ГIалий тIарча №2 йолча ишколе

Ужахьанаькъан Хьамзат

Илдарха-ГIалий тIара №2 йола юкъера ишкол Россе Турпалхочун Хамхой Адама цIи лелаеш я. Цига лаьрххIа хьайийллар шиъ «Турпалхочун парта». Уж хетаяьй цига деша баьгIача Йовлой СаIид-Мухьмада, Янданаькъан Мухьмада. Уж бейра лаьрххIача тIема операце даькъ тIа, шоай декхар дизза кхоачашдеш денал гойташ. Цига дакъа лоацаш бар цар дезал, гаргара нах. Иштта цига вар ГIалгIайче гIолла йолча Россе МВД чуйоагIача Юкъарлон совета секретарь Амаканаькъан Хьусен, «Даьхен лорабой» ганза моттигерча филиала вахара оагIон болх лелабераш, шахьара администраце болхлой, тIема ветеранаш, хьехархой, дешархой.

«Выпускникий цIераш тIайола «Турпалхой парташ» ишкола историе цхьа дакъа хилар, цо хьагойт шоай Даьхе бахьан са дIаденнача Турпалхой денал, иштта цо масал лу кхувш йоагIача тIехьенна, мехка турпала тIехьале лораяра уж тIахьех», - аьлар «Сердало» газетага ГIалгIайчен МВД зарбан болх лелабераша. Янданаькъан Мухьмада сийна «Турпалхочун парта» хьаделла бокъо елар цун воIа Янданаькъан Руслана, цо къамаьл дир гулбеннарашта хьалхашка. Мухьмад ваьвар 2000 шера, из ишкола яьккхар цо ийслагIча классага кхаччалца. Ший лоIам болаш вахар из тIем тIа. Денал гойтарах, цунна дийна волча хана елар «Майралах» яха майдилг, иштта 1-ча дозала Хьарак. Мухьмад велар ший тIема декхар кхоачашдеш, Донецки Халкъа Республикан доазон тIа, валарца Денала орден елар цунна.

ШоллагIа парта хьайийллар Йовлой СаIид-Мухьмада. Цо ишкол яьккхачул тIехьагIа дика чакхъяьккхар Новочеркасски паччахьалкхен технически университет, из а цул тIехьагIа, ше раьза волаш, тIем тIа вахар. Из велар 2024 шера Луганска Халкъа Республике, цо цига тIеххьарча денга кхачалца ший тIема декхар кхоачашдир. Цун цIагIа йисар фусам-нана, диъ бер. Денал, майрал гойтарах цунна елар Денала орден.

СВО ветеранашта, «Фермера ишкол» яхача проекта чудоагIаш, лаьрххIа дола кино гойтар Магасе

ГIазданаькъан Ахьмад

Магасерча кагирхой цхьанкхетарий ЦIагIа гойтар лаьрххIа дола «Фермера ишкол» яхача дешара проекта чудоагIа фильм. Из дешара оагIув дIахьош я Россе юртбоахама Министерствос, Россельхозбанка хьаллоацаш, цига дика дакъа лоац «Даьхен лорабой» Паччахьалкхен ганзо. Из кхетаче дIаяхьар вIашагIделлар «Даьхен лорабой» ганза филиало.

«Цу кинога хьалхарчарех хьожараш бар СВО бIухой, цар дезал, ганза болхлой. Иштта цига баьхка хилар беза хьаьший - ГIалгIайче гIолла йолча СВО ветераний Ассоциаце кулгалхо Саккхаланаькъан Муса, моттигерча Россельхозбанка филиала кулгалхо Курскенаькъан Рустам. «ЛаьрххIа йола ишкол» яхача фильме го йиш яр, СВО бIухоша хьакхеллача шоай доалахьарча боахамий дика масалаш, цар шоашта бакъахьа хета никъ лахарах дийцар, из болх дика дегIабоагIаш хилар белгалдир. Кхетаче дIахьош Курскенаькъан Рустама дийцар проекта таронех, бIухой Iомабара дешарах. Кино чакхдаьлча доакъашхоша шоай хаттараш делар», - аьлар «Сердало» газетага «Даьхен лорабой» ганзе.

«Фермера ишкол» яха дешара проект хиларо, лаьрххIача операце ветеранашта дика таро лу шоай професси кхыча, пайда луш йолча говзалга яккха, тIема мугIарашкара цIабаьхкачул тIехьагIа шоай маьрша вахар дIахо дIадахьара уж аттача наькъ тIа баха. Цу программо, Даьхен бIухошта теоретически, практически дешара хьал дегIадоаладе аьттув лу, моллагIа бизнес дIаяхьа лаьрхIа дIаболабеча наькъ тIа.

Эксперташа иштта хьаллоацаш хиларах, проекта доакъашхой Iомалу уж хаттараш къестаде, паччахьалкхен новкъостал дара хаттараш дикагIа довза, болх дика дIабахьара йола балха оагIонаш тахка. Цо таро лу царна тешшаме шоай гIулакх леладе, шоай доалахьара фермера болх хьамсарча мехка дика дегIабоалабе.

Оздой Iийса

ТIема операце моттигашка вахар хаьдача вай мехкарча бIухошта, паччахьалкхен совгIаташ далара балха юкъе дакъа лоацаш хиларах, доккха баркал кхайкадир тIема комиссариато республикерча Халкъа Гуллама. Мехкарча Парламента, тIема комиссариата вIаший бувзам лоаттабеш хиларах, тIема декхараш кхоачашдеш лаьтта вай мехкахой боаггIача боараме, нийсхонца белгалбе аьттув баьлар.

«Сердалога» баьча хоамах, Халкъа Гуллама унахцIенон гIулакхех; вахара политиках; ветераний, тIема операце доакъашхой гIулакхех йолча комитето дIабихьар из лоархIаме болх. БIухошта паччахьалкхен совгIаташ къоастадергдолаш; эшаш дола хоамаш, каьхаташ гулдеш къахьийгар депутаташа. РФ герзашцарча низий Министерстве лаьрххIа дехар дахьийтар цар; тIема аренашка вахар хаьда 59 бIухо пачахьалкхен совгIаташца белгалве, аьнна. Министерстве хьаллаьцар; царех хIара бIухочун цIерах паччахьалкхен совгIат къоастаде, аьнна.

Депутаташа дIабихьа из болх доккха баркал ала дезарех ба аьлча, харцахьа хургдац, хIана аьлча вай къаман исторена, къонгаш байнача дезалашта чIоагIа лоархIаме гIулакх да из тахан. Даьхен гIулакха арабаькхача наькъ тIа вахар хаьдарий цIераш массанена йовзаш хила еза.

Балхаш довзийташ йола кхетаче дІайихьар ИнгГУ лорий колледже

Оздой Іийса

Профессиональни программа кхоачашъяра чудоагІаш, ГІалгІайчен университета факультетий викалаша хургболча говзанчашца болх дІахьу. АргІанара кхетаче лаьрхІа яр, Даькъастен лорий вай заман технологей колледжа даькъ тІа, кагирхошта професси харжа новкъостал дара.

«Сердало» газетага ИнгГУ ма аллара, студенташта хьалхашка къамаьл дир «Географе. БЖД» хьехархой факультета. Профессорско-хьехархой тоабо дика довзийтар студенташта дешара дакъа, вузашкарча дешара оагІонаш, дика из дешар дІадахьара де дезар дийцар.

Къаьстта терко тІаяхийтар, лакхара дешар сага шийна мел эшаш да яха хаттар къоастадеш. Шоайла къайле йоацаш дувцаш долча къамаьло доакъашхошта таро елар, дукха керда хІама довза, иштта царна университете деша оттара даькъ тІара хьалаш миштад хайра, шоай хаттараш а делар.

Наьсарен дешархой хьоашалгІа баха хилар, цІерца къовсам лоаттабераш болча

Ужахьанаькъан Хьамзат

Наьсарен-Шахьара 1-ча цІерашца къовсам лоаттаберий даькъ тІа йийлла наІараш йола ди дар, кхувш йоагІа тІехье чІоагІа гІадъяха, из хьал довзаш хилар. Укх наькъа цун хьаьший хилар юкъарча дешара №16 йолча ишкола дешархой. Из кхетаче дІахьош, хилара керттера бахьан дар, вахарера эггара чІоагІагІа эшаш йола кхерамзлен оагІув берашта дІагойтар, йовзийтар.

«Болхлоша дешархошта лаьрхІа дика программа кийчъяьяр, цар пайда луш йола экскурси а хилар. Цигара балха техника яйзар, дешархой цецбаьлар цох. КІалхарбоахараша довзийтар йоккхача цІи йоаеча машинашта чухьнахьара гІирсаш, цар дийцар уж малагІа декхараш кхоачашдеш да», - аьлар МЧС.

Техникага хьажарал совгІа, говзанчаша берашца дика болх бир, кхерамзлен хьалаш гойташ. Чоалхане хьал эттача де дезар довзийтар, иштта сиха гІулакх дераш малагІа декхараш кхоачашдеш ба дийцар.

ЦІерца къовсам лоаттабара йолча тоабо дешархошта хьалхадаькхар, цІера кхерамзлен бокъонаш лораеш ца хилча, цох малагІа зе дала тарлуш да, иштта дийцар цу даькъ тІа нийсденна истореш, хІара денна дІахьоча балха говзал йовзийтар.

Эггара чІоагІагІа берашта езаенна оагІув яр, лаьрххІа бола цІерца къовсам лелабара гІирс тІа а бийха, цу йоккхача машина чу шоаш ховшар. ХІара дешархочунна шийх бокъонца вола цІи йоаю говзанча хетар. Цу кхетачено берашта таро елар шоашта ховш дар кхы а совдаккха, цу профессе бехктокхам бовза, из лоархІаме болх хилар кхетаде.

СВО веннача бІухочун даьшта новкъостал ду, шоай виІий-воІаца къамаьл де

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен МагІалбика кхален «Даьхен лорабой» паччахьалкхен ганза говзанчаш болча, новкъостал деха баьхкар СВО веннача бІухочун да-нана. Царна хьалхашка хала ваxарера хьал эттар. Цар яхачох, бІухочун фусам-нана ший бераца лоалахарча республике яха дІаяхай. Цул тІехьагІа цар бераца-ра бувзам хаьдаб. Керттера дехар дар даь-да, даь-нана шоай виІий бер го а, цунца бувзам болаш хила а бокъо йолаш хилар.

«Кхайкарал тохкаш дакъа лоацаш хилар ганза вахара оагІонца бувзабенна болх лелабу Мержой ИбрахІим, Мержой Идрис, иштта МагІалбика кхален къувш боагІарашта доал дара, уж хьаллацара даькъа кулгалхо Маларой Залина; кхувш боагІарий гІулакха, цар бокъонаш лораяра йолча комиссе бехктокхаме секретарь Боканаькъан Хьава. Говзанчаша дика ладийгІар царга, РФ законо дезалера бокъонаш лораяра дІадехараш белгалдир, иштта шоай виІий бер бІаргагора йола бокъонаш йовзийтар. Керттера терко тІаяхийтар дезалера бувзамаш чІоагІдара бера хетар а юкъедаккха дезара»,- аьлар «Сердало» газетага «Даьхен лорабой» ганзе.

Из хьал бокъолгахьа дакхара МагІалбика кхален администраце лаьрххІа дола хаттар кийчдергда, из дІадохьийтаргда кхыча республикан берий бокъонех йолча викалга. Цу тайпара цу гІулакха юкъебаргба лаьрххІа бола говзанчаш, цар шоай бокъонаш хиларга хьежжа, из дош тохкаргда.

Юридически оагІонга дилача, российски законо бокъо лу даь-да, даь-нана, кхыбола бера гаргара нах бувзам болаш хилара. Нагахьа санна, кІалха кІийле йоацаш, цу гІулакха духьале еш хуле, цар бокъо я шоай гІулакх судага гІолла къоастаде.

СВО даькъ тІа бейнача бІухой гаргарча наха хьалхашка нийслуш дола цу тайпара хаттараш кхоачашдеча терко лоаттаю МагІалбика кхален администраце кулгалхоша, иштта «Даьхен лорабой» ганза оагІорахьара. Из доацаш а, боккха бала болаш боахкача бІухочун даьшта хьалхашка из хаттар нийслуш хилар массайолча оагІорахьара терко е езаш да.

Укх наькъа из хаттар ший тІахьожам болаш хургда аьлар МагІалбика кхален кулгалхочо. Цу гІулакха долча боахамашца цхьана, из бокъонаша дІадехача боарам тІа даккха хьожаргба, керттердар да, бера психологически хьал дика хилийтар.

Наьсарен дешархошца хьехама болх дІабихьар

Оздой Іийса

Наьсарерча №18 йолча ишколе хьехам балара болх дІабихьар, йоккхагІа йолча классашка деша дагІача бераша. Кхетаче дакъа лаца бийхар ГІалгІайче гІолла йолча Россе МВД ветераний Совета викалаш Бузуртанаькъан Ваха, ГІазгиренаькъан Муса. Иштта дешархошца къамаьл деш хилар терроризма, экстремизма духьале еча Центра болхло, Наьсарен-Шахьара полице кхувш боагІарий гІулакхех вола инспектор.

«Къамаьл дІахьош керттера терко тІаяхийтар кагирхой сакхетам совбаккхара, царна кхерамзлен хьал хьалхадаккхара. МВД болхлоша, ветеранаша дешархошта дийцар наркотикаш лелаяр, терроризма, экстремизма зуламаш дар унзара хьал долга, цох хьадоала во гІулакхаш наха юкъе доаржадер бехктокхаме озаш хилар. Къаьстта йола терко тІаэзар таьрахьий кхерамзленна: берашта хьалхадаькккхар, вахара бувзамашка гІолла йолча интернето леладеча зулама юкъебаха хьашт доацилга. Хьехам беш берашта довзийтар кагирхой воча наькъ тІа боахаш дола хаттараш, наькъаш, царна гойтар бувзамашка гІолла, лайкаш оттаярца, кхыйола таронаш лелаярца, шоашта а ца ховш, зуламхоша уж цу наькъ тІа боахаш хилар. Царна хьалхадаькккхар цу тайпара хьалаш леладеш хиларах, малагІча бехктокхаме уж оттабергба, цар таьрахьий лараш тешаш санна царна духьала хургйолга», - аьлар «Сердало» газетага ГІалгІайчен МВД зарбан болх лелабераша.

Кхетаче чакхйоалаш, хьаьшаша кхайкарал дир лакхерча классай дешархошка. Цар хьалхадаькккхар берашта; шоай хургдар вІашагІдоллара ма хулла дикагІа деша хьажа, спортаца ювзаенна могашал лорае, дешарга гІолла дегІадоагІаш хила, аьнна. ЛаьрххІа йола терко тІаяхийтар шоай къаман Іадаташ, мах бола культура лораяра, иштта шоай мохк безаш хилара.

Дешархой а дийцача къамаьла терко еш хилар, юххера а дІа-юха къасташ цар хьаьшашца цхьана сурташ даьхар.

Цу тайпара кхетаченаш дІахьош хиларо таро лу, кхувш йоагІача тІехьенна юкъе бокъоний культура лаккъе, царна интернетдаькъ тІара кхерамзлен бокъонаш йовзийта, бокъонаш лораеча болхлошца, юкъарлонца тешшаме къамаьл де.

Къамий цхьоагІон Ди дездир вай мехка

Баркинхой Мурад

Къамий цхьоагІон Ди дездеш хилар Шолжа-Шахьаре лайчилла бетта 4-ча дийнахьа. Къамашта юкъерча доттагІала, машара, бувзама моттиг хилар цу дийнахьа шахьара керттерча доазонах. Тайп-тайпарча къамий Іадаташ, гІулакхаш, истори довзийташ йола йоккха программа яр кийчъяьр. Къамий культурай, тайп-тайпарча кулгаговзалий фестиваль йоаржайир, из доккха цІай дездеш.

Вай мехкарча бе-бе хІамаш шоай кулгашца хьаеча пхьараша вай Іадаташца бувзам бола кІувсаш, куцала лелаю хІамаш, дахчанца, аьшкаца даь говза балхаш довзийтар цига гулбеннарашта. Иштта къамий дувхар а довза йиш яр цІай дездеча моттиге. Лакха начІал долча вай пхьараша гойтама балхаш дІадихьар цига, моллагІча сага дакъа лаца йиш йолаш.

ЛоархІаме моттиг дІалоацаш дар цига вай къаман чаме, беркате даараш: гІалгІай цІихеза чІаьпилгаш, сискал, иштта кхыбола кхача а. Цул совгІа, вай мехка бахаш болча кхыча къамий наха а довзийтар шоай Іадаташцара даараш.

Къамий спортацара яхьаш а йоаржайир цига. Къаьнарча хана денз хинна Даькъастен ловзараш хилар, хІаравар ше-ше котвала гІерташ. Из цІай дездеш, доккха концерт кийчдаьдар цу гІулакха хьалхаэттараша.

ГІалгІайчен хургболча водителашта хьалхадаькккхар, миштаб гІалат далара мах

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен Наьсарен кхала Пхьилекъонгий-Юртарча ДОСААФа автошколе хьехама кхетаче дІайихьар хургболча водителашца, из хетаяь яр кхерамзлен культура лораяра. Кертте лаьтта дош дар царна наькъа-транспорта хьал довзийтар, машинашца лелаш бола водителаш харцахьарча наькъах лорабар.

«Дувцар нахалдаккхара даькъ тІарча болхлоша дика вІашагІбеллабар хургболча водителашта наькъа кхерамзлен хьал довзийтара болх. Из къамаьл дІахьош, цар ма дарра къоастадир наькъа бокъонаш телхаеш хилча нийслуш дола хатараш, иштта белгалдир, хьалхарча аргІагІа Іомалуш боагІача кердача водителашта ха дезар. Царна хьалхадаькккхар хьалххе а зулам дала тарлуш йола моттигаш юстаръяха мишта ха деза, наькъа хьовзама ше юкъе нийслургвоацаш малагІа бокъонаш лорае еза», - аьлар «Сердало» газетага ГІалгІайчен Госавтоинспекце.

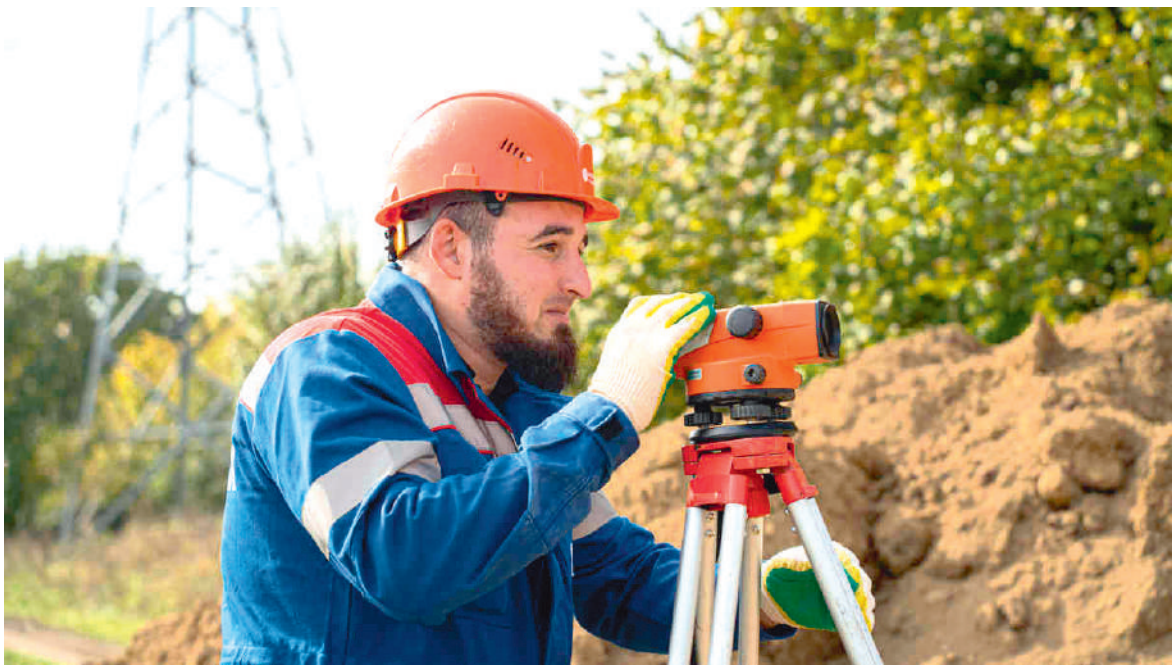
Шоашта беш бола хьехам цар дикагІа кхетабергболаш, цу хаттарах дола фильм гойтар. ЧІоагІагІа пайда эцара йола видео гойтар, цо хьалхадаькккхар водитель сиха воагІаш хилча малагІа хатар нийслу. Доакъашхой уйла еш бар, водителла бехках доккха хатар дала йиш йолаш йола моттигаш шоашта гойтача хана.

Геттара терко тІайохийташ ладийгІар ГІалгІай Республике гІолла йолча МВД Госавтоинспекце Урхаллен пропаганда болхлочо Берсенова Людмилас баьча хьехамга. Цо наьна дег чура доагІа кхайкарал дир курсанташка, цо белгалдир, наькъа кхерамзле - из хьалхарча аргІагІа сага вахар хилар. «Со я нана, сона чІоагІа лоархІаме да шо маьрша шоай ноаношта хьалхашка оттар. Сих ма ле, наькъа кхерамзлен бокъонаш лорае. Шоашка хьежаш эгара хьамсарагІа бола нах хилар даим шоай дагахьа лоаттаде»,- аьлар цо. Цу хьехамо хургболча водителашта хьалхадаькккхар, шоашта уллув машина чу Іоховш мел волча сага вахар лорадарах уж бехктокхаме болга.

«Даькъастен Россетий ГІалгІайчен керттера ЛЭП тоаеш я, лоаман йиъ юрт токаца Іалашъе

Іалой Муса

«Даькъастен Россетий» энергетикаша, ГІалгІай Республике 35 кВ (ЛЭП) саьргаш хувцара шоллагІа балха дакъа дІадоладаьд. Из тока моттиг болх беш я 1962 шера денз, цунга хьежжа кердаяккха езаш а я.

Технически балхаш дІахьош ба, тишденна тока саьргаш хувцаш, республикан тока моттигашка, цу балхага дІадода 595 млн сом ахча федеральни центро хьадайташ да.

ЛЭП Іалашо еш я Шолжа кхален лоаман гаьнарча моттигашка ядача юрташта: Галашкенна, Мужеченна, Оалкамá, ДаьттагІенна. Цига вах 11,2 эзар саг, иштта цига болх беш я 18 вахаре лоархІаме моттиг. Царна чуйоагІаш я санаторенхьун ишкол, Шолжа кхалера керттера дарбанче, хьайбашта хулача лазаршта дарба ду моттиг.

ДаьттагІе энергетикаша лаьрххІа йола терко лоаттаю доазув да. Цу юртарча даькъ тІара истори дІадоладелар 1801 шера, цига я 100 совгІа къаънарча архитектуран, археологе X-XVIII бІаьшерений гІишлош, царна юкъе я цІихеза «КхертІой яьшка» оала, юкъерча бІаьшерений ДаьттагІен кашамаш дола моттиг.

ЛЭП хувцара чоалохане болх ба цига бе безар, моттиг хала хиларах. Из болх бийкъаб массехк даькъа. Хьалхарча аргІагІа говзанчаша гобаькхха йола моттиг хьалъяьй 7,5 км: цига 63 аьшка бІоагІа оттабаьб, иштта 23,5 км саьргаш хийцад. Цо таро елар из моттиг Эса хи тІара араякха, хІанз ЛЭП бІоагІашта хий тІакхоачаргдац.

ШоллагІча даькъа чудоагІаш дола балхаш дІадоладаьд. 7,4 бІаьха никъ болча моттиге 23 км къаьна саьргаш хувца деза, цига 58 тока бІоагІа оттабе беза. Карарча хана 23 тока бІоагІа дІаоттабаь баьннаб.

ТІеххьара балха дакъа дІадолалургда 2027 шера бІаьсти. ЛаьрххІача ворхІ километр йолча наькъ тІа, болхлой тоабаша 35 тока бІоагІа, иштта 21,5 км саьргаш а хувцаргда. ЛЭП лораергья ди тохарах, геттара чІоагІа эттача йІовхалах, цига 22 км ди тохара духьале еш дола саьргаш дохийтаргда.

Тока саьргий мугІараш хувцаро таро лургья лакха пайда бола ток лоаттае, цунга дІадодар кІезигагІа де, болхлой кхерамзле лорае, иштта Шолжа кхален лоаман йиъ юрта вахара лаьрхІача моттигашта, бахархошта тешшаме тока хьалаш лоаттаде.

Наьсарера единороссаш хьежар, хин турбаш хийцачул тІехьагІа, никъ тоабаьбий

ГІазданаькъан Ахьмад

«ЦаІ йола Росси» яхача парте доакъашхой бахар Наьсарен-Шахьара чуйоагІача Дошлакъий-Юртара Заьзганаькъан урам хин турбаш хийцачул тІехьагІа малагІча хьале ба хьажа. Коммунальни даькъ тІара хьал тІахьожам болаш лоаттадара чудоагІаш да парте Халкъа программа кхоачашъеш хилар. Доакъашхой хьежар тоабаь баьнна урама никъ малагІча хьале ба.

Парте моттигерча отделене секретара, Политически совета республикан Президиума доакъашхочо Бохтаранаькъан Ювсапа, «Сердало» газетаца ше къамаьл деш, белгалдир, цу тайпара тІахьожама болх дІабахьар чудоагІаш да моттигерча бахархой хьалаш тоадара. Цо аьлар, моллагІа дола коммунальни балхаш чакхдаьлча, наькъа хьал миштад хьож. ЛоархІаме да уж тоадаь, дика хилар. Иштта ца хилча Іаткъаш хул, шоай хьамсарча урамашка гІолла лелача наьха вахара.

Моттигерча парте кулгалхочо белгалдир, Халкъа программа къаьстта цу тайпарча кхайкаралах вІашагІйоллаш я, цудухьа тІаийца декхараш дика кхоачашдар - из ца хилча даргдоацар да. «Партийни десант» лаьрхІа я ший болх цу тайпара дІахо дІабахьа, еррига Халкъа программаш кхоачашъе. Керттера терко тІайохийтаргья наькъа транспорта хьал дегІадоаладара, доазонаш тоадара, республикан вахара хьалаш дикагІа хилийтара.

Наьсарен кхале хьежар, дика йоацача фусамашка

Оздой Іийса

Наьсарен кхален комиссии яхар, шоай дезалашта дика кхетам ца луча, бераш профилактикан учёте латтача фусамашкара хьал довза дагахьа. Из никъ бахьа безаш бар Пхьилекъонгий-Юрта, Буро кІалха. Из дош тІаийцар доал дара даькъ тІа кхувш йоагІача тІехьенца хьехама болх дІабахьара, цар бокъонаш лораяра йолча комиссе аргІанара кхетаче йолаш.

«Сердало» газетага Наьсарен кхален администраце ма аллара, балха тоаба чубоагІаш бар кхувш йоагІача тІехьенца хьехама болх дІабахьара гІулакх леладу болхлой, иштта цу даькъ тІара болх дІахьош бола кхален комиссе викалаш. Ужаш бахар, шоай дезалашта лерттІа кхетам дІа ца луш хиларах, КоАп 5. 35 ст. берий дай хьалхагІа административни бехктокхаме оттабаьча фусамашка.

Цу балха чудоагІаш дар уж чубахаш йолча моттигашка хьажар, цар мах оттабар санитарно-цІено лоаттаяра хьал, берашта кхачан продукташ кхоачам болаш йий, шийлача замах тІадувхача барзкъанца Іалашо яьйий, дешара, салоІама моттиг йий тахкар. Цу хьалашка хьажарал совгІа, комиссе доакъашхоша цу берий даьшца-ноаношца къамаьл хилар, царна хьалхадаьккхар, дезала лерттІа кхетам балара тахан законо дІадехар, новкъостал дир уж хаттараш къоастаде.

Шоаш дІабихьача балхах дувцаш, говзанчаша белгалдир, кхувш доагІача берий кхерамзлен Іалашо яь хилар, цар могашала Іаткъаш хІама цахилар. Кхален даькъ тІа хьехама болх дІахо а масса-за санна дІахьоргба.

Халкъа цхьоагIон Ди долаш, ГIалгIайчено «Цхьана - бIарчча мохк» яха проект гойтар

Баркинхой Мурад

ГIалгIай къам мехкахдаккхарах болча дагалоаттама даькъ тIа «Цхьана - бIарчча мохк» яха видеогойтам хьабийллар, из хетабаь бар халкъа цхьоагIон Ди дездеш хилара. Проекто тIахьех беррига бахархой вай Даьхен тайп-тайпарча гаьнара кепарча моттигашка хьажара, иштта цун мах бола культуран-исторически тIехьале йовзара.

«Сердало» газетага гойтам вIашагIбелларашка ма аллара, цу зIамигача гойтама чудоагIаш хьажархой таро хургья Iадатий гIирсаш го. Уж да Россе дахаш долча къамаша тайп-тайпарча ханашка леладаь лаьрххIа дола барзкъа, иштта царна довзаргда дукхача шерашкара хьадоагIа Iадаташ.

Гойтаме таро хургья хIара къаман культуран хозал го.

Из болх вIашагIбелларашка яхачох, «Цхьана - бIарчча мохк» яха проект хиларо таро лу къамашта юкъера гIулакхаш чIоагIде, барт болаш даха. Гойтамо новкъостал ду хIаранена цIайна кертердар кхетаде - Россе къамий бокъонцахьа йола цхьоагIо, шоайла лоархIаш, барт болаш къамаш хиларца йолга.

МагIалбика кхале культуран болхлой кхетаче хилар

Оздой Iийса

Лохерча Ачалкхен культуран ЦIагIа вIашагIкхетар хилар МагIалбика кхален доал деча даькъ тIарча салоIама моттигий болхлошца. Кхетаче дIайихьар, Культуран-салоIама центра кулгалхочо ЧергIазанаькъан Ахьмада кулгал деш.

МагIалбика кхален администраце «Сердало» газетага ма аллара, из кхетаче дIахьош доакъашхоша дийцар культуран урхаллен керттера дешаш, хьатIадоагIа цIай дIадахьара кийчо ярах, кхоллама кружокаш дегIайоалаярах, культуран-салоIама организацей болх тоабарах.

ЧергIазанаькъан Ахьмада белгалдир урхаллен болх тоабара хаттар лоархIаме хилар. Цо аьлар, тахан кхетаче дика кийчо яь хилара терко тIаяхийта еза, берий кхоллама таронаш дегIайоалае еза, иштта дика хьалаш хьакхолла деза кхален культуран вахара юкъе бахархоша дакъа лоацаргдолаш.

Цунца цхьана белгалдир, хьалхашка оттадаь декхар бехктокхаме кхоачашдеш хилар.

ДIахойодача хана де дезар белгалдир. Юрташкарча культурай ЦIеношта хьалхашка декхар оттадир, шоаш долча моттигашка цIайна программаш дIаяхьара кийчо е, кхоллама тоабаш хьаллацара болх дIахо дIабахьа.

Магасе хьалъеш я, ГIалгIайчен мехктохкама музея керда гIишло

ГIазданаькъан Ахьмад

Магасе дика дIахьош ба ГIалгIайчен паччахьалкхен мехктохкама музея керда гIишло хьалъяра болх. Из болх даим тIахьожам болаш ба республикан гIишлошъяра Министерствон оагIорахьара.

ГIишлошъяра министерстве, «Сердало» газетага ма аллара, из болх карарча хана 10,2% кхоачаш баь баьннаб. «Гранд-Строй-Лидер» ООО болхлой низаца аьшкабетона Iоакъашца вIашагIболлаш бола болх 80% йистебаькхаб. ГIишло хьалъяра балхаш контракто яьча чIоагIонга хьежжа дIахьош да. Хьалхарча балха даькъага дIадахар 258 миллион сом да, цу юкъе из болх дIаболабаьча хана денз, даь даьннача балхашка дIадахар 177 миллион сом совгIа да. Юкъара дIалаьрхIача цу йоккхача культуран проектага дIадодар 1, 57 миллиард сом совгIа да.

Хургйолча музея гишлош хьалъяьй хьалхале лелаю архитектуран технологеш дIалоархIаш. Керда кхозза вIаштара яь гIишло, цу юкъе шиъ лакхера этаж а йолаш, 7,4 эзар совгIа квадратни метр я, цу чу 497 сага лаьрхIа моттиг хургья. Из моттиг 10 эзар квадратни метр долча лаьттан тIа хьалъеш я, гIишло хьалъеш дIалоацар я 3 эзар квадратни метр, юкъара гIишло 34,2 эзар кубически метр я.

Керттера терко лоаттаю хьабеча балха дикала. Технически заказчика болх беш я «УКС РИ» ООО, дерригача технологически боарама хьалаш лорадара тIахьожам лоаттабеш ба «РосСтройКонтроль» ФБУ инспектораш.

ГIалгIайчен столице, из керда Паччахьалкхен музея гIишло хьаеллар, республикан тIехьаленна боккха историко-культуран мах болаш да. Керда комплекс хургья Iилман-дешара, туристически майда, из я Россе еча дикагIа йолча гIишлой хьисапе.

Москве дIахьоча Ерригача Россе къамий цхьоагIон кхетачене дакъа лоацаш я вай республика

Баркинхой Мурад

Укх бетта 2-3-ча денош-ка Москве дIахьош йолча, «Россе къамаш» яхача Къамий кIиран болх дIаболабеча Ерригача Россе къамий цхьанкхета-ра кхетачене дакъа лоацаш ба вай мехкара викалаш, Миннаца кулгал деча Ми-зенаькъан Русланага хьал-хале йолаш.

Цига дувцаргда халкъаш-та юкъера бувзам, машар, къамий метташ лорадарах, истори, Iадаташ хьаллаца-рах. Боккхача мехка дахаш долча къамашцара барт чIоагIбара тIехьа вай респу-блико дIахьоча балхах хьоа-хадергда цига.

Вай мехкара хьожабаь-ча викалашта юкъе ва До-нецки, Лугански къамий ре-спубликашкара, Запорож-ски, Херсонски областашка-ра ГIалгIайчера викал вола Фаьрганаькъан ТIахIир, «Россе къамий Ассамблея» яхача республикерча оагIон хьалха латта БIарахой Ма-дина.

Республикашка пайдане, дика хиннараш дIа-хьа эцаш болх дIахьоргба цига, иштта кердадараш юкъедоаладара тIехьа къахьегаргда.

УнахцIенон Российски университете бовзийтар вай лорий болх

ГIазданаькъан Ахьмад

УнахцIенон гIулакхех йолча Российски университете Мо-скве дIайихьача «Гуйра-на-ра консилиум» яхача Iилман-балхацарча конференце дакъа лоацаш хилар вай мех-кара лораш-оториноларинго-логаш. «Таханара оторинола-рингологи: Iилмангара бал-хага кхоачаш» яхача хьалха-ленца дIахьош бар из боккха болх. Лергашца, къамаргаца, меражаца хулаш долча лаза-рашта таханарча ханага хьеж-жа дарба деш хиларах, дийцар кхетачене.

«Сердалога» тахан беначa хоамах, унахцIенон оагIонцара дукха хIама чулоацаш моттиг хилар цох. Риносинусит яхача лазара, иштта лергашца, бе-рашта меражаца хулача ла-зарашта хетаяь докладаш йи-йшар доакъашхоша. Геттара хала лоархIаш долча лазарашта хирургически оагIонца дарба дар мишта хила деза белгалдир лакха говзал йолча лораша.

Вай мехкара цига баха хилар лакха говзал йола лораш санна, къона болхлой а. Форума спи-кер волаш къамаьл деш хилар Ужахьанаькъан Къ. цIерах йолча Берий республикански дарбанче болх беш вола лор-оториноларинголог Хазанаь-къан ИбрахIим.

«Геттара дегIаденад берий мераж юкъа лазар. Дарба ду цун кепа е бера?» яха дукха хIама чулаьца йола доклад йий-шар цо гулбеннарашта. ГIалгIай паччахьалкхен универси-тета студент волча Гезгинаькъан Амина къона тохкамхо волаш ше вIашагIбелла болх бовзий-тар цига.

Вай мехка амбрози ураотта йолалуча хана, берашта юкъе даржаш долча аллергически ринита хетабаь бар цун болх.

Белгалде деза, иштта лоархIаме йолча кхетачене вай мехкахой дакъа лоацаш, шоай говзал гучайоаккхаш хилар ре-спубликанна лоархIаме долга.

Наьсарен кхале Iунал деча наьха балха мах оттабир

Оздой Iийса

ГIалгIайчен Наьсарен кхале белгалдир; наха Iунал лоаттадар бехктох-хаме, дика болх хилар. Доал деча даькъ тIарча администраце кулгалхо-чо Овшанаькъан Мухар-бика баркал аьлар да-нана доацаш биса дезал хьаийца, царна хIара дийнахьа шоай йIовхал луш бахача наха.

Царех цаI я Эккажкъон-гий-Юрта яха Исмейла-наькъан Лейла. Цунна бар-кал оалаш, сийлен грамота елар; бехктохкаме, безам-ца, ший декхар дизза кхоа-чашдеш цо ше тIаийца де-залхо лелавеш хиларах. Ший аргIагIа цо а баркал аьлар Наьсарен кхален адми-нистраце да-нана доацаш дис-ача берий гIулакхех йолча моттига говзанчашта, эшаш дола каьхаташ доахаш, цар шийна новкъостал дарах, уж хьожаш хиларах.

Доала оттар - из бок-кха къахьегам а, вахаре-ра лоархIаме гIа а ба. Уж бераш тIаэцача фусамаша шоашта хьалхашка оттадер доккха декхар да. Цар таро лу да-нана доацаш дисача бошта сийрда кхоане хьак-холла, царна дIалу шоай дега йIовхал. Иштта фусам нийсъелча бераш а дикача, кхерамзле йолча хьалашка даха таро йолаш хул.

ГIазданаькъан Ахьмад

«ГIема тола чура» «ГIалгIайчен агага» кхаччалца

ГIалгIай мехка чакхъяьлар, «Дошо ГIала» яха Дунен халкъашта юкъера XII-гIа фестиваль

Наьсарен берий театре дIайихьар лаьрххIа йола «Дошо ГIала» яха Халкъашта юкъера XII-ча кинофестивала чаккхен кхетаче. Республикан керттера культуран моттиг дIахьош хиларо вIашагIтехар киностуде говзанчаш, цIихеза режиссёраш, актёраш, кинематограф хьаллоацаш бола дукха нах. ЦIай дIахьош кхелахоша, киноискусствон юкъе дакъа лацарах, ийс даькъ тIа котбаьннарашта, иштта 19 сага лаьрххIа дола совгIаташ, дипломаш делар.

Кararча шера дукха толамаш гойтар «Дошо ГIала» фестиваль дIахьош, иштта дунен кинон юкъарлон оагIорахьара цу гIулакха йоккха терко йир. Оргкомитета цIерагIа 300 дехар хьадайтар цу юкъе дакъа лаца ловш болчар. Царех 75 фестивала программашта, документальни фильмашта лаьрхIа хьакъоастадир. Цхьатарра итт майдан тIа дIаболабир ерригача республике гIолла яхьа чубоагIаш а, чубоагIаш боаца а болх, цу юкъе бар 1,5 эзар совгIа царга хьожараш. ГIалгIайчен хьаьший, бахархой таро хилар къаман кинематографически ишкола тайп-тайпара балхаш довза, шоаш санна кхы йоаца авторски программаш бIаргаго.

XII-гIа фестиваль йоаржаяра дакъа доккха хиларга диллача, кхетаде хала дацар цун халкъашта юкъера цIи лакха йолга. Программа чудоагIаш дар Россе, Белоруссе, Бразиле, Германе, Инде, Китая, Казахстана кIоаргга, шоай тайпара белгало йола кинематографистий балхаш. Вай заман белгало йолаш дар доакъашхой совбоалаш хилар - хьалхара шоай кино кхелахошта хьалхашка оттадеш бар Турце говзанчаш. Фестивало цIаькха а хьагойтар, искусство юкъера юкъ дIаяккха низ болаш хилар, доттагIал, шоайла кхеташ хилар, культура екъар, эшача кийча хилар гойта низ дIакхоачаш ше йолга.

ДIайихьача фестивале къаьстта терко тIаяхийтар Даькъастен кинематографистий балхашта. Геттара белгалдоалаш хиннар дар, ГIалгIайчен режиссёраша шоашкара дукха кинокартинаш гойтар. Из кхетаче дIаяхьа йолаеннача хана денз, хIанз мара иштта дукха уж хинна а дацар. Лакха говзал йолча кхело, хьажархой терко тIаяхийтар цхьатарра тайп-тайпарча жанрай ворхI лента гойташ хилара. Цар хьадийллар республикан истори, культура, таханара хьал: «Вендетта», «Духьале», «Дзуртский Илли/Дзурдзукий Гимн», «Шийтта шахьар», «ГIалгIайчен ага: бIаьшерашка гIолла бода никъ», «Даькъастен Iилман ишкол», иштта «Лоаман легенда: Дзурдзукаш - сийлен бIухой». Царех хIара болх гулбеннарий теркам тIаозаш бар, цар гойтар моттигерча киностуде говзал, кхоллама таронаш дегIайоагIаш хилар.

Майдан даьша юкъедена дакъа доацаш а, шоай йоккха говзал юкъеяьккхар цу программанна вай лоалахоша а. Шоай кинобалхаш хьадайтар Нохчий Республикан, Ставропольски края кинорежиссёраша, цунца тоабелар фестиваль дIаяхьара болх, цо чIоагIйир кхоллама яхьаш. Даькъастен кинематографа гойтар, Iадаташ лоархIаш хиларал совгIа, шоаш исторически дагалоаттам лорабеш, цунца цхьана профессиональни боарам лакхбеш, технически оагIув кхоачашъеш хилар. Хьежачул тIехьагIа лакха мах оттабеш, Даькъастен картинаш тIаийцар цига хиннача хьаьшаша, кхелахоша - царех цхьадолча фильмаех лаьрххIа дола совгIаташ, жюре дипломаш делар. «Дошо ГIала» яхача XII-ча Халкъашта юкъерча фестивале керттера лоархIаме дакъа дар, вай заман кинематографе котбаьннараш хьакхайкабар. Мах оттабеш хиннача говзанчаша ийс даькъа дийкъар совгIаташ даьха балхаш, дикагIа дола исбахьален фильмаш санна, кIоарга документальни, иштта региональни проекташ а.

Фестивала керттера совгIат - Гран-при яьккхар режиссёра Горобец Марка тIема-исторически «Тол» яхача драмо, цо кхелахошта лакха боарам бола кхоллам гойтар. «ДикагIа дола ловзара фильм» яхача даькъ тIа котало яьккхар «Лелаш дола цIа» яхача режиссёра Малинин Михаила кинофильмо, цо гойтар ше санна кхы боаца исбахьален мотт.

«ДикагIа долча документальни фильмах» статуэтка яьккхар «Доазув» яхача режиссёра Рытков Владислава ленто, цо айдир лоархIаме вахара хаттараш.

Къаьстта йола терко тIайохийташ яр Даькъастен кинематограф, цу даькъ тIа лаьрххIа йола кхоллама яхьаш йоаржаяр. «ДикагIа дола Даькъастен фильм» яхача даькъ тIа толаш бола болх хилар режиссёра Канаева Луизай «КхертIой гулду ха» яхар. «ДикагIа дола гIалгIай фильм» яхача даькъ тIа кхелахоша «ГIалгIайчен Ага: бIаьшерашка гIолла хьабоагIа никъ» яхача фильмах режиссёра Хьоашалаханаькъан Фатимайна совгIат делар. Цо къаьга, ма ярра йовзийтар гIалгIай къаман исторически тIехьале. ЦаI эггара сий долашагIа дола Мамилганаькъан Сулумбика цIерагIа совгIат делар дика режиссёрски болх гойтарах Федина Светланайна, цо хьакхеллача «Екъа гIайре» яхача исторически киноленах.

Юхь ловзаерий балха даькъ тIа котбаьлар Даькъастен экрана говзанчаш. «ДикагIа кхалнаьха юхь ловзаярах» совгIат делар Пересильд Юляйна, цо дика болх гойтар «Хозяяр» яхача режиссёра Богданов Антона фильме. «ДикагIа маIача сага юхь ловзаярах» совгIат даькхар Россе халкъа артиста Ильин Владимира, цо гойтар «Фата еттача сага кхел» яхача режиссёра Чернакова Аннай фильме ше морг кхы боаца актера болх.

«ДикагIа дола лоаца метраш йола фильм» яхача даькъ тIа, шеко йоацаш, котало яьккхар дегах гIолла чакхбоалаш хиннача Голуб Олега авторски балхо, цунна чуйоагIаш яр «Нана массаза хьоца я», «Балерина», «Алёша» яха кхо новелла.

Халкъашта юкъера XII-гIа, «Дошо ГIала» кинофестиваль чакхйоалаш, эггара чIоагIагIа дог тохадолийташ хиннар яр совгIаташ, дипломаш луш хинна ха. Керттера совгIаташ даларал совгIа, говзанчаша белгалбир лоархIаме вахара, исторически, культуран темаш чулоацаш хинна авторий болх.

Фестивала керттера - ГIалгIай Республикан кулгалхочун Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлий совгIат даькхар «Къилбаседа лаьтта» яхача цIихезача режиссёра Котт Александра. Шоай совгIаташ делар республикан йоккхача ша-

хьарий кулгалхоша а. Наьсарен мэра лаьрххIа дола совгIат делар «ГIалгIайчен Ага: бIаьшерашка гIолла хьабоагIа никъ» яхача исторически лента автора Хьоашаланаькъан Фатимайна, Магас мэра совгIат делар «Вендетта» яхача балхах режиссёра Доврбиканаькъан Iимрана. Дукха совгIаташ делар режиссёра ГетагIазанаькъан Башира «Духьале» яха документальни балхах. Цунна кхо совгIат делар - Россе тIема сийлен шахьарий Союза совгIат, Коталон Музея лаьрххIа дола совгIат, иштта «Сийлен Коталон дагалоаттам» яхача документальни фильмах кхелахой диплом. Цхьаькха Коталон Музея совгIат делар Голуб Олега, «Нана массаза хьоца я», «Валерина», «Алёша» яхача авторски кхаь лентах. Къаман телерадиокомпане «Магаса» ший къаьстта дола совгIат делар «Лоаман легендаш: Дзурдзуки, сийлен тIемахой» яхача Угурчанаькъан Адама фильманна.

Халкъашта юкъерча боахамий совгIаташ белгалдоалаш дар цу фестивале. Халкъашта юкъера хоамий бувзам лелабарах болх вIашагIбеллача комитета совгIат делар TV BRICS Халкъашта юкъерча медиабувзама. Цул совгIа, цо гойтача «Лаьтта. Вахара никъ» яхача режиссёра Захарченко Ивана балхах кхелахой совгIат а делар, «Сага эггара лоархIамегIа дола хаттараш хьаделларах» яхача дешашца белгал а бир цун болх. ГIалгIайчен культуран, туризма Министерство, ший аргIагIа белгалбир, лаьрххIа совгIат а луш, «Са да Турпал ва» яха, режиссёра Менуа Алена документальни болх.

Кхелахоша белгалдир чIоагIагIа дола балхаш. ЛаьрххIа дипломаш делар «Боадонга гIолла» яхача Идрисова Хадижата, «Кхалнаьха вахар» яхача Дитрик Лиляй, «Циский паччахьалкхе» яхача Климовича Егора фильмашта. Кхелахой диплом делар Кулеш Леонида - из керттера турпалхо ва «Авиатор» яхача, режиссёра Эйснер Владимира документальни кинолента.

Ловзарий фильмай яхье кхелахоша дипломашца белгалдир лакха режиссура, чIоагIа драматурги йола балхаш. Цу юкъебахар «Мам» яха Соснин Ивана болх, «Нахах, тIемах» яха Пасичнюк Дмитре болх, «Ший тайпара саг» яха Рогожкин Вячеслава, иштта «Коталон почтальон» яха режиссёра Аскаров Айнура фильмаш.

Халкъашта юкъера XII-гIа «Дошо ГIала» яха кинофестиваль чакхйоалаш, Наьсарен берий театре гулбелар культуран, искусствон болхлой, республикан кулгалхой. Иштта лакхача даржера хьаьший цига гулбенна хиларо хьагойтар российски а халкъашта юкъерча а даькъ тIа кинофорум лоархIаме хилар.

Фестивала доакъашхой безбеча дакъа лоацаш хилар ГIалгIай Республикан кулгалхо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьла. Иштта цига дакъа лоацаш яр республикан культуран, туризма министр Лаьнанаькъан Залина. Безача хьаьшашта юкъе бар проект вIашагIъелларашш, республике фестивала болам дегIабоалабеш керте лаьттараш: Россе кинематографистий Союза кулгалхочун гIонча, «Дошо ГIала» оргкомитета кулгалхо Лаврентьев Клим, иштта Россе кинематографистий Союза ГIалгIайчен отделене кулгалхо Зортанаькъан Мадина.

Кхарча шера цига кхелахой бар дика бовзаш бола киноискусствон говзанчаш. Фестиваль чакхйоалаш бокхача балха чаккхе еш хилар шин яхьа кхелахой. Ловзара лаьрхIа доацача кинон даькъ тIа тIахьожам беш вар документальни фильмай кхелахо, цIихеза режиссёр, Россе искусствай болхло Ахадов Валерий. Исбахьален кинон даькъ тIа кулгал деш вар Белоруссе кинематографий Союза кулгалхо, цIихеза театра, кинон юхь ловзаеш вола Васильев Виктор.

Къаьстта дола кхоллама цIай, хозал цига оттаеш шоашкара дакъа юкъедахьаш хилар дика бовзаш бола кинон балха говзанчаш, «Дошо ГIалан» дукхача хана денз хьаьший бола нах. Царна юкъе яр режиссёр-оттадер, ГIалгIайчен искусствон цIихеза болхло Лаврентьева Эльвира, иштта Даькъастен, ловзара доацача фильмай говзанча, документальни кинон режиссёр, Россе цIихеза культуран болхло Сулейманов Мухьмад. Зале иштта бар дукха кхоллама интеллигенце викалаш, Даькъастен искуствай говзанчаш, дика кино дезараш, уж хулар фестиваль дIахьош хиннача деношка республикан киноза-лаш хьалйиза.

«Дошо ГIала» яха кинофестиваль чакхъялара ди наьха дагахьа дисар, котбалара совгIаташ луш хиларца а доацаш, хозача концерта программа гойташ хиларца. Сайре хозъеш яр ашарий шоу, цига дакъа лоацаш яр кхоллама тоабаш; гIалгIай, российски эстрада артисташ. Ашараша, халхараша хоза тоайир лаьрххIа йола фестивала балха оагIув, цар цига хьакхеллар бокъонца дола цIай.

Наьсарен берий театра сцена тIа вIашагIкхийтар тайп-тайпарча жанра ноахалаш. ГIалгIайчен артисташа гулабенначе наха гойтар къаман культуран мах бараш. Цар дIалекхар къаьнара ашараш, уж вай заман хьалашка йоахаш хоза тоаяь хилар белгалдоалаш да. Иллешка гIолла хестабир хьамсара мохк, къаман Iадаташ, денал. Къаьстта зале баьгIарий терко тIаозаш дар Даькъастен халхараш - дегIа маьженаш хоза лелае хар, цар хьинар, берригача наьха терко тIаозаш, из сайре безаме тоаеш дар.

ГIалгIайчен артисташца цхьана хьаьшашта хьалхашка шоай лакха балха говзал гойташ бар российски эстрада артисташ. ЦIихезача илиалархоша дукхача наха дезаш дола мукъамаш хазийтар. Цу кхоллама бувзамо цIаькха а белгалдир кинофестивала керттердар, искусствон низага гIолла халкъа культураш, къаман цхьоагIо лораяр, уж мах бола оагIонаш вIашагIтохар долга. Хьажархой хIара артист дег чура тIаэцаш хилар гуш дар цар бIаргех, даим ца соцадеш тIоараш деттарах. Юххера а, ашарий оагIув чакхйоалаш, сцена тIа вIашагIкхийтар йизача залера ца соцаш деттача тIоарашца тIаэцаш хинна беррига доакъашхой.

Россе кинон даькъ тIа, лоархIаме йола «Дошо ГIала» яха Халкъашта юкъера кинофестиваль хьалоацаш яр ГIалгIай Республикан Паччахьалкхе. Цу проекта чудоагIаш дар лоархIамегIдар - Даькъастен, кхыча паччахьалкхений кинематографе болх дегIабоалабар; республикашта, мехкашта юкъера культуран бувзам чIоагIбар, иштта киноискусствера керда цIераш гучаяхар.

Кхарча шера дIахьош хинна фестиваль дика хьалльацар ГIалгIайчен культуран, туризма Министерствос. Боахамо шийна тIаийцар фестивала дукха майдаш, кхелахой болх дика дIабахьара дола хьалаш хьакхеллар, иштта цига хьабоагIа хьаьший дика тIаийцар. Тоабаша, лакха говзал йолаш, шоай болх вIашагIболларах, республикан кхаленаш, шахьараш чулоацаш, лаккача боарам тIа из болх дIабахьа таро хилар.

Лакха говзал йола гIо дир кинофорум дIаяхьара Россе кинематографистий Союзо. Цу юкъе, мехка боккхагIа бола боахам дика гIо деш хилар бахьан долаш, яхьа исбахьален боарам лакха хургболга гуш дар, цо тIаэзар фестивала юкъе дакъа лацара хьалхале лелаю российски, кхыча мехкара экрана говзанчаш. Цу тайпара республикан кулгалхоша федеральни кхоллама союзаца айхха бувзам лелабеш хиларо таро лу, хIара шера «Дошо ГIала» яха фестиваль дIаяхьара боарам лакхагIа бе, цу юкъекхувла дукхагIа доакъашхой, профессиональни къамаьла, шоайла культуран керададараш довзара хьал чIоагIде.

Халкъашта юкъера XII-гIа «Дошо ГIала» яха фестиваль чакхъяьлар, шийна тIехьа сийрда сатувсилга йита. ТIехьа дисар йоккхача говзалах, дог тохадолийташ долча кинофильмех, дIайхача къамаьлах, дог гIоздоаккхача кхоллама вIашагIкхетарех дизза хинна денош. Дукха ха йоацаш, тIоараш детташ, дог гIоздаьнна баьгIача нахах хьалйиза хинна залаш сатем болаш латт хIанз, хIаьта оргкомитета дIаязйир цхьаькха а Даькъастен чу хиннача дунен кинематографа исторе оагIув. Сатувсилга доацаш, вIаший къастар хургдац, хIана аьлча дукха ха йоацаш фестивала беррига доакъашхой, хьажархой, из болх вIашагIбелларашш цхьа дезал хинна лаьттар цу даькъ тIа. Россе тайп-тайпарча миIингашка баха кинематографаш, БРИКСа мехкий бахархой, кхыча паччахьалкхений нах шоайла дагабоалаш, шоашта ер дуне мишта гу дувцаш, цхьа дезал санна хилар, къаьстта цу хана хьакхолл, кхы а доккхагIчунцара безам.

Экран дIаяйра, бакъда «Дошо ГIала» фестивало вай республиканна, берригача мехка дита совгIат дIахо дахаргда. Фестивала ший керттера декхар кхоачашдир - къонача авторашта дегагIоз елар, профессиональни бувзам чIоагIбир, республикан кино дегIадоаладара керда таронаш хьакхеллар. ГIалгIайчен режиссёрашта енна керда балха говзал, цIенача яхьашка баьнна даьха совгIаташ, уж хургда керда кино хьакхоллара новкъостал деш.

«Дошо ГIалан» истори чакхдоалаш дац, цо кIеззига кхоллама даькъ тIа салоIаш ха йоаккхаргья. Вайна хьалха да керда толамаш, кхы а чIоагIагIа йола проекташ, хьаьша тIаэца ховш йолча ГIалгIайчен дIахо хургйола йицлургйоаца кхетаченаш.

XII-ча фестивалацара къасташ, вай яхац «Iадика хийла», вай оал: «Керда кхойттлагIа вIашагIкхетар хиллалца!..»

ГIалгIай мехка «Сунт» яха болам дIахьош, 300 совгIа наькъа бокъонаш телхаераш гучабаьхар

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен полице дIабихьар «Сунт» яха сихача хьехама болх, из лаьрхIа бар республикан наькъашка кхерамзлен Iалашо яра, бокъонаш лораяра. Из болх вIашагIбеллабар республикан законаш лорадеча керттерча викала - чурча гIулакхий министра, полице инарал-майора Котов Владимира тIадиллача декхарах.

ГIалгIайче гIолла йолча Россе МВД зарбан болх лелабераша «Сердало» газетага ма аллара, наькъа инспектораш дIаайттар республикан транспорта керттерча моттигашка, юрташка чувоаллача. ТIахьожама болх чIоагIбир «Аланий коанаIарашка» республикан столице чувоаллача, иштта Наьсарен доал деча даькъ тIарча Буро кIалхарча машений наькъ тIа.

Дагадоаца хьал наькъа тIахьожама балха нийслургдоацаш, юкъебаьхар Росгварде республикан Урхаллен «Беркут-Юг» ОМОНа бIухой.

Цига, сихача хьехама болх дIахьош, бокъонаш лораераш хьежар лаьрххIача 387 сага хоамий базашка, иштта 310 транспорта хьалашка.

Из болх дика вIашагIбелла дIабахьарах, 325 административни бокъонаш телхаеш дола гIулакхаш гучадаьхар.

Требуются

КОНТРОЛЕРЫ ТУРНИКЕТОВ

для работы в Москве и Подмосковье
(мужчины и женщины)

- Прием по ТК РФ.
- График работы - любой.
- Бесплатное проживание.
- З/п до 118 000 р. до вычета налогов.
- Ежемесячно выплачивается денежная премия.
- Возможно трудоустройство инспектором по транспортной безопасности с з/п до 187 000 р.

Тел. 8-925-081-91-65

ГIалгIай мехка театраца бувзабенна берий кхоллам гойтар

Оздой Iийса

Шолжа-Шахьара культуран ЦIагIа, «Фаьлг болча хьоашалгIа» яха берий кхоллама болх гойтар. Ерригача республикера начIал дола бераш вIашагIтохара хьал хьакхеллар яр ГIалгIайчен арахьара бувзам лелабара, къаман политикан, зарбан, хоамий Министерство.

«Сердало» газетага из болх вIашагIбелларашa ма аллара, проекта керттера маIан дар, кхувш йоагIача тIехьен таронаш йовзар, сценаца ювзаенна говзал езаялийтар, мах болча культуран тIехьаленга уж бахар.

Культуран-салоIама моттига сцена тIа эрсий халкъа фаьлга, шоаш хьакхеллача багахбувцама, Даькъастен халкъа къаьнарча къамаьла театра таронаш йоаржайир. Республикан культуран урхалленашка, юкъерча дешара ишколашка Iомалуш болча къоначa артисташа гойтар, шоашта дуккагIа дезача фаьлгашка дакъа лоацаш болча турпалхой йовхьамаш ловзае ховлга.

ХIара зIамига спектакль хила езаш яр 15 минота. Кхелахочо мах оттабир юхь ловзаяра говзала, сцена тIа къамаьл де хара, тIабувха гIирс хоза хилара.

Котбаьннарашта юкъера цхьа саг харжа хала дар - уж берригаш а бар дика кийчо яь. Цу тайпара кхелахочо шин тоаба елар хьалхара моттиг – СоагIапчарча №30 йолча юкъерча ишколан театральни студена, Шолжа кхален культуран ЦIагIа Iомалуш барашта.

Уж шаккхе а тоаба дика кийчо яь хилар тIаийцар. Из болх вIашагIбелларашa белгалдир, цу тайпара фестиваль дIахьош хиларо культурашта юкъера къамаьл чIоагIду, бераш зIамига долча хана денз, лерттIа кхетам балара таронаш хьакхолл.

Кагирхошта, даьшта-ноаношта лаьрхIа йолча «Никъ 31» яхача проектах дийцар мехкарча СК

Ужахьанаькъан Хьамзат

Вай мехкарча Россе СК Тохкама оагIон моттиге дийцар «Никъ 31» яхача хоамий - хIама доаржадара проектах. «Кагирхойи бераши» яхача къаман проектага гIолла дIахьош ба 18 шерга кхачанза бараш, кагирхой террористически оагIонцарча зуламашта юкъецабахийтара тIехьа боаржабеш бола из болх.

«Сердалога» тахан кхаьчача хоамах, къонабараш тувлабе, Iехабаь цу бIехача гIулакхашта юкъе чуоза гIертарий хIама дохадаь, зуламхоша низ тIалоаттабеча къонабарашта гIо дарах латташ да цу проекта керттера декхар. Къонача тIехьенна уж деррига хIамаш ма дарра дIадовзийтар, воча гIулакхех уллуврбараш лорабар, юстара хилийтар да тахан лоархIаме. Сайте белгалду, ханнахьа меттавена, ше леладечун уйла яь, нийсача наькъ тIа ваьнначунна, набахта ца водаш, кIалхарвала аьттув болга.

«Никъ 31» яха цIи ший лаьрххIа маIан долаш я, ше раьза волаш зуламах лоравалар чудоагIача Россе УК 31 ст. хоттам болаш я из. Нийса никъ малагIа ба хьахайт цо Iаьдала бокъонга диллача, моллагIа зулам дIачакх ца доаккхаш, ше леладер харцахьа долга кхетадаь саг бехктокхаме озац. Ше кIалхараваккха, доккхача зулама доакъашхо ца хила, ший ираз ше доадаьрех ца хила аьттув лу тахан Iаьдало цу наха. Проекта керттерча портале дувц къонабарашта, иштта цар даьшта, ноаношта ха дезаш дола хIамаш.

Сайте оттадаьраша аьттув лу къонабараш лебаь, тувлбаь, шоаш дувцачох тешабаь бIехача зулама юкъе чуоза гIертараш ханнахьа гучабаха. Интернета оагIонашка гIолла тийшаболх боаржабе гIертача бIехача зуламхошта, моастагIашта духьала геттара чIоагIа эшаш да из.

Вай мехкарча Россе СК Тохкама оагIон болхлоша къонабараш, цар даьй, ноаной фийла, лоралуш хилара тIахьех тахан. Нагахьа зуламхоша низ беш, шоаш дувцачох тешаваь леве гIерташ хIама хоаденнадале, Iалаьмате чехка хоам бе беза Iаьдала болхлошка.

Выход 31.рф. яхача проекта сайтага гIолла довза йиш я цу оагIонца дувзаденна хIама.

Россе Къулбехьен къамий спорта, культуран XVII Фестивале дакъа лоацаш я вай республика

ГІазданаькъан Ахьмад

Россе Къулбехьен къамий спорта, культуран XVII Фестивале дакъа лоацаш ба вай мехкара викалаш. Хьакхелларча дийнахьа денз, лоархІаме моттиг дІалальца хьайоагІаш проект я из. Укхаза я Къулбехьен, Даькъастен федеральни моттигий тоабаш.

Мехка исторически республикашкара, иштта къамашта юкъе цІихеза бола говзанчаш шоай кхоллам бовзийташ бар цига. «Сердалога» культурани туризмаи гІулакхех йолча Министерствера кхаьчача хоамах фестивала керттера декхар къамий спорта, Іадатий культуран хІама лорадарах, Россе Къулбехьен къамашта юкъера бувзам, барт чІоагІбарах латташ да.

Фестивала программа хьаеллаш араяьлар цига «ГІалгІайче» яха къаман халхара Паччахьалкхен ансамбль. ГІалгІай къаман Іадатий хІама довзийташ, болх хилар ала деза цох. Спортацара яхьаш, культуран оагІонцара кхетаченаш хиларал совгІа, «Дукхача къамех латта Росси» яха къамий тоабай Ерригача Россе кхетаче йоаржайир цига. Іилман, культуран оагІонцара дукха хІама дар цу кхетачен юкъе чулаьцар. Культуран оагІонцара тІехьале лораяра тІехьа пайдане хургдараш, накъадаргдараш дІа-хьа эцаш къахьега лаьрхІа бар цига.

Судо тохкаргда ГІалгІайчен Іалама Министерствон викала даь зулам

Ужахьанаькъан Хьамзат

Тохкама комитета йистедаькхар ГІалгІайчен Іалама Министерствон экологически тІахьожама даькъа хьалхале лелаеча говзанча духьала ше дІахьош хинна уголовни гІулакх. Из бехке ву РФ УК 3 даькъа 159 статьях, ший балха моттиге цо зулам дарах.

«Тохкама болх дІахьош белгалдир, 2022 шера МагІалбик-Шахьара, МагІалбика кхален даькъ тІа Іалама мах бараш лечкъадеш хиннача, вІашагІъеллача тоаба доакъашхошкара 100 000 сом хьаийцар, цар деш дола зулам къайлахьоргда ше, аьнна. Цул совгІа, уж къайлабахьара балхаца вувзавенна а хиннавац», - аьлар «Сердало» газетага ГІалгІайчен тохкама болх лелабераша.

Тохкама болх лелабераша цун бехк хилар ма дарра гучадаькхар, уголовни гІулакх суде дІадахьийтар. Из болх вІашагІбеллар ГІалгІайче гІолла йолча Россе УФСБ болхлоша.

Ишколашка, культуран ЦІеношка аха лаьрхІа ба мехкарча филармоне солисташ, симфонически оркестр

Оздой Іийса

Хамхой Ахьмада цІерах йолча Паччахьалкхен филармоне доакъашхой, лайчилла бетта лаьрххІа кхоллама программа кийчъеш ба. Магаса, Шолжа-Шахьара, Наьсарен моттигашка, иштта мехкарча юрташка гІолла гобоаккхаргба укх бетта симфонически оркестро, солисташа, иллиалархой тоабаша. Республикан бахархошта бІарчча программаш, концерташ-шоу кийчдаьд цар.

Лайчилла бетта 4-ча дийнахьа, Россе къамаш цхьанкхетара Ди дездеш, Шолжа-Шахьаре нийсса сахьат даьлча концерт гойтаргда цар; хІаьта лайчилла бетта 10-ча дийнахьа, полице Денна хетадаь цІай хьаллоацаш, Магасе Іаьдала болхлой даькъалабувцаш, Магасе хургба уж.

Симфонически оркестро «Хозаярги Акха саги» яха концерт-шоу гойтаргда берашта. Мехкарча йиъ моттиге хургда из нийсса ши сахьат даьлча долалуш. Лайчилла бетта ийслагІча дийнахьа Яндарерча «Олимп» яхача лицее хургья шоу; 14-ча, 21-ча деношка - Наьсарерча №18, №20 йолча ишколашка; лайчилла бетта 28-ча дийнахьа - Долакха-Юртарча №3 йолча ишколе.

«Пушкина карта» яхача федеральни программага гІолла болх дІахьош хургба укх берригача бетта. «Марем» яхача гимназе гуллургба укх бетта 3-ча дийнахьа; хІаьта 5-ча дийнахьа - Шолжа кхален культуран ЦІагІа. ДІахо, 14-ча дийнахьа Магасерча ишколе баха лерхІ артисташа; бутт чакхбоалаш - Эккажкъонгий-Юртарча №4, №5 йолча ишколашка; лайчилла бетта 27-ча дийнахьа - Заьзгакъонгий-Юртарча №26 йолча

ишколе; 28-ча дийнахьа - Пхьилекъонгий-Юртарча №5 йолча ишколе.

Сурхо тІарча №1 йолча ишколе кхоачаргья кхоллама тоабаш укх бетта 19-ча дийнахьа нийсса сахьат даьлча. «Дешархошта лаьрхІа культура» яхача ерригача Россе программаца дІахьош болх ба из.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЫЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредитель: Государственное автономное учреждение «Издательский дом «Сердало»

Главный редактор: Х.А.Курскиева

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Роскомнадзора по Республике Ингушетия. Рег. номер ПИ № ТУ 06-00033 от 16 декабря 2024 г.

E-maIl: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре ГАУ «Издательский дом **«Сердало»**.

Время подписания номера по графику в печать: 4 ноября 2026 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве **«Южный регион»**, с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ №____ **Тираж:** 2000 экз.

МагIалбике дийцар БАРС цхьанкхетарца контракт оттаярах

Оздой Iийса

МагIалбик-Шахьара администраце кхетаче хилар, цига дийца хаттараш дувзаденна дар БАРСе амал де контракт чIоагIъярца. Шахьара кулгалхой керте а болаш, дIахьош хиннача кхетачене дакъа лоацаш хилар цу хаттарашца бувзабенна Iаьдала викалаш, эскаре баха кагирхой тIахьехарах бехктокхаме бараш.

«Сердало» газетага МагIалбик-Шахьара администраце ма аллара, из кхетаче дIахьош, белгалдир де дезаш хьалха латтар, из болх вIашагIболлара хаттараш, дIахо цу даькъ тIа дIадахьа деза балхаш.

Къаьстта терко тIаяхийтар нахацара хоамий кампани дика дIаяхьа езаш хилара. Шахьара бахархошта хоамий хьалашца дикагIа довзийта деза латташ дола эскаре тIахьехара хьал. Ишшта лоархIаме да аьлар, БАРСа чубоагIача лоIамхошта цу контракта хьалаш дика дIадовзийтар, законо йилла ха царна хьалхаяккхар.

Кхетачен чаккхе еш, бехктокхаме барашта хоадам бола декхараш хьалхашка оттадир. Уж кхоачашдара тIахьожам лоаттабеш хургья шахьара администраци. Цо таро лургья массадолча боахамашца бувзам лелабеш, хьалхашка латта декхараш дика кхоачашде.

Дунен хьалхале къайсача, борза майдилг йоаккхаш, белгалваьлар Хоаной ИсмаIал

Ужахьанаькъан Хьамзат

Астане дIайихьача дунен Чемпионате кхоалагIа мottиг яьккхар вай мехкахочо Хоаной ИсмаIала. 19 шу даьнна Россе чемпион вола вай мехкахо лакха говзал гойташ летар цу яхьашка.

79 кийла дозал дарашта юкъе белгалваьлар вай мехкахо Эрмалой мехкарча спортсменаца гIерта (11:0), Гуржий мехкарча спортсменаца - (10:0), иштта из гIертар американски спортсменаца Хейнсу Левеца, амма вай мехкахо цунгара ийшар.

Яхьаш йистейоалача хана Азе, Азиатски ловзарий чемпион волча Монголерча Олонбаяр Сулдхууца лета, из эшаве аьттув баьлар вай мехкахочун. 6:0 йолаш сецар из къовсам, вай спортсмен кхоалагIча лагIа тIа отташ.

ГIалгIайчера СВО бIухочун дай салаIа, дарба де гIоргба

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен лаьрххIача операце ветерана Йовлой Абабукара да-нана, «Даьхен лорабой» ганза моттигерча филиало новкъостал дарах санаторен-курорта дарба де гIоргба. Уж болча цIагIа чу а яха, царна новкъостал деш хилар вахара оагIон болх лелабу Беканаькъан Мадина.

«Сердало» газетага «Даьхен лорабой» ганзо ма аллара, из гIулакх кхоачашде таро хилар Россе Федеральни лорий-биологически агентствоца бувзам хиларах. Вахара оагIон болх лелабечо деррига хаттараш шийна тIаийцар, цо сиха новкъостал дир эшаш дола каьхаташ даха; цул совгIа, из царна новкъостал деш хилар путёвка хьаийца яллалца.

Массехк ди кхы даьлча, бIухочун да-нана гIоргба Ессентуки-Шахьара «Юность» яхача санаторе шоай могашал тоае.

Ганза керттера декхар да бIухой дезал хьаллацар, царна лорий гIо лоаттадар.

ГIалгIайчен шоай хIама хьадерашта хьалхадаьккхар, бизнес мишта лорае еза

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен предпринимателий бокъонаш лораяра викала чуйоагIача Юкъарлон кхела кулгалхочо Гоамакортанаькъан Ахьмада дакъа лаьцар республикан гIулакхаш леладерашца хиннача вIашагIкхетаре. Цар лаьрхIар «герга истол» дIадахьа, «Бизнес лораяра паччахьалкхен хьалаш» дувцаш. Из болх вIашагIбеллар яр, «Къонача предпринимателий Ассоциаци» яхача Юкъарлон моттигера оагIув.

«Сердало» газетага ма аллара, цун керттера маIан дар зIамигача, юкъерча предпринимателий моттигий бокъонаш лораяр, иштта дика пайда луш дола къамаьл бизнеса, Iаьдала юкъе вIашагIдоллар. Доакъашхой теркама юкъе хилар паччахьалкхен, доал деча даькъ тIарча Iаьдала лоархIаме хаттараш. ДукхагIча даькъе, йолаш йолча цхьоагIонах, иштта бизнесах, вай заман экономически хьалех, тIахьожама балхах, законо дIадехарех дийцар эксперташа.

Гоамакортанаькъан Ахьмада белгалдир из лоархIаме долга, майдаш хьакхоллара, предпринимателий болх дикагIа тоабара, бизнес лелаяра, администраце оагIорахьа дIадехараш лохдара. Доакъашхой таро хилар шоай бокъонаш лораяра накъадоалаш дола хаттараш довза, предпринимателий болх ГIалгIайче дегIабоалабара керда хаттараш тахка.